

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань прав людини, деокупації та реінтеграції
тимчасово окупованих територій України,
національних меншин і міжнаціональних відносин

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

До реєстр. № 10382 від 28.12.2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (далі – Комітет) на своєму засіданні, проведеному 9 лютого 2024 року (протокол № 99), розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеню інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання, реєстр. № 10382 від 28.12.2023, поданий народним депутатом України Фроловим П.В. та іншими народними депутатами України (далі – законопроект).

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є гарантування отримання внутрішньо переміщеними особами мінімальної допомоги на проживання із урахуванням оцінки задоволення їх потреб та встановлення за її результатами належного ступеня інтеграції/соціалізації внутрішньо переміщеної особи до громад за місцем її фактичного проживання.

Для досягнення поставленої цілі проектом Закону пропонується доповнити Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» новою статтею 9³, згідно з якою *внутрішньо переміщеній особі призначається та виплачується щомісячна допомога на проживання. Розмір, порядок та тривалість виплат такої допомоги встановлюються Кабінетом Міністрів України із врахуванням потреб та оцінки ступеня інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання.*

Також проектом Закону доповнюються прикінцеві та перехідні положення вказаного закону нормами, згідно з якими до завершення місяця, наступного за місяцем, у якому буде припинено або скасовано дію воєнного стану або до проведення оцінки задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб та встановлення за її результатами належного ступеня інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, положення нової частини першої статті 9³ Закону застосовуються з урахуванням певних особливостей, згідно з якими, зокрема, встановлюється мінімальний розмір щомісячної допомоги на

проживання, а також конкретизуються випадки, коли допомога на проживання не призначається або її виплата може бути припинена.

Крім того, законопроектом передбачено, що за рішенням Кабінету Міністрів України, у разі наявності фінансових можливостей у держави, допомога на проживання окремим категоріям внутрішньо переміщених осіб може бути призначена або її виплата продовжена за наявності однієї або декількох підстав непризначення або припинення виплати цієї допомоги.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює до законопроекту зауваження, однак узагальнюючого висновку не надає.

Міністерство соціальної політики України пропонує виключити із проекту Закону всі положення, якими доповнюються Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Зазначає, що соціальні видатки у 2023–2024 роках в Україні здійснюються за кошти держав-партнерів та за 48-місячною розширеною Програмою в межах Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility – EFF) для підтримки України як частини загального пакету Міжнародного валютного фонду, зокрема основною вимогою якого є посилення адресності надання підтримки. При цьому вказує, що запропонований розробниками підхід щодо законодавчого закріплення обов'язку держави здійснювати у період воєнного стану виплату грошової допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам із визначенням конкретних розмірів такої допомоги в натуральному виразі може привести до унеможливлення реалізації проекту акта в умовах обмежених державних фінансових ресурсів.

Міністерство фінансів України вказує, що реалізація положень акта впливатиме на видаткову частину державного бюджету як у поточному, так і в наступних бюджетних періодах.

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України наголошує на необхідності уточнення норми щодо мінімального розміру площі житла (загальна чи житлова), якою повинні забезпечуватись внутрішньо переміщені особи.

Міністерство освіти і науки України, в межах своєї компетенції, надає пропозиції щодо необхідності викладення абзацу чотирнадцятого пункту 2 розділу I законопроекту у новій редакції.

Міністерство охорони здоров'я України не має зауважень до законопроекту.

Під час обговорення законопроекту народні депутати України – члени Комітету звернули увагу на той факт, що ключовими зауваженнями до проекту Закону є питання щодо спроможності держави фінансувати на належному рівні більшу кількість (у порівнянні з діючими постановами Уряду) внутрішньо переміщених осіб. Водночас при розгляді законопроектів, які стосуються захисту прав осіб, які постраждали внаслідок збройної агресії, у тому числі внутрішньо переміщених осіб, Комітет не може керуватися виключно матеріальною складовою, оскільки відповідно до положень Конституції

України саме людина визнається в Україні найвищою цінністю. Держава повинна дбати про своїх громадян, а громадяни мають право на соціальний захист. Вбачається, що всі внутрішньо переміщені особи (за визначенням) є постраждалими, причому незалежно від свого матеріального становища. У зв'язку із зазначеним народні депутати України висловилися щодо підтримки основної ідеї законопроекту і зазначили про необхідність доопрацювання окремих його положень під час підготовки до другого читання, яке забезпечить справедливий підхід держави до питання соціального захисту внутрішньо переміщених осіб.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив рішення:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб" щодо виплати допомоги на проживання з урахуванням оцінки задоволення потреб та ступеню інтеграції внутрішньо переміщеної особи за місцем її фактичного проживання, реєстр. № 10382 від 28.12.2023, поданий народним депутатом України Фроловим П.В. та іншими народними депутатами України, за наслідками розгляду в першому читанні прийняти за основу.

2. Під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України співдоповідачем з цього питання визначити народного депутата України – заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Горбенка Руслана Олександровича.

Голова Комітету

А. ЗАДОРЖНИЙ

